

Bożena Śliwiak

„Uczeń z trudnościami”

JAK POZNAĆ PREFEROWANY SPOSÓB UCZENIA SIĘ?

Wzrokowca charakteryzuje duża liczba ruchów mimicznych, takich jak mrużenie oczu, mruganie, podnoszenie brwi oraz wysoki głos, zbyt ogólne widzenie przedmiotów i duża wyobraźnia. Najmocniejsza strona wzrokowców to czytanie. Charakterystyczne jest też to, że mówią szybko i wyobrażają sobie to, o czym mówią, tak jakby widzieli każde wypowiedziane słowo. Łatwo zapamiętują drogę, którą wcześniej przeszli i są w stanie po kolei wymieniwać, co widzieli, przemierzając daną trasę. Uczą się, zapamiętując całe strony z dokładnym rozstawieniem informacji, które się na nich znajdują. Recytując widzą odtwarzany tekst. często używają stwierdzeń: *widzę, co masz na myśli; nie mam cienia wątpliwości; to rzuca światło na tę sprawę, ten pomysł wygląda dobrze.*

Zalecenia dla nauczyciela:

Warto pamiętać, że wzrokowcy będą bardziej zainteresowani wykresami, tabelami i tekstami czy tekstami zorganizowanymi czy też obserwacją przygotowanych pokazów. Lubią bowiem opisy, pamiętają twarze, choć zapominają imiona, robią liczne notatki, własne myśli formułują w postaci obrazów.

Ważną rzeczą jest więc zwrócenie uwagi na kolorystykę i aspekty wzrokowe w pracy z tą grupą. Istotne jest to, żeby ograniczyć ruch i nieporządek, gdyż dekoncentrują wzrokowców

Słuchowiec to osoba z dobrze wyważonym tonem, tembrem i tempem głosu. Zdecydowanie lepiej wychodzi im mówienie niż pisanie. Charakterystyczna jest

tu duża liczba ruchów mimicznych wokół ust oraz rytmiczne ruchy głowy, potakiwania. Słuchowcy zwykle nie patrzą na rozmówcę. Sami mówią wolno i zwracają uwagę na to, jak robią. Słuchają nie tylko innych, ale sami siebie. Kontrolują każdy wypowiedziany zwrot. Często mają bardzo miły głos, mówią rytmicznie lub w charakterystyczny sposób akcentują wyrazy. Pamiętają, co i jak było mówione przez poszczególne osoby, jakby nagrywali to na swój wewnętrzny magnetofon, dlatego pamiętają długo i potrafią powtórzyć dokładnie, co ktoś kiedyś powiedział. Najchętniej uczą się, słuchając lub czytając na głos. Rozpraszają ich dźwięki z otoczenia, takie jak: szmer, muzyka w tle itp. Słuchowcy lubią słowa, takie jak: *posłuchaj, rozmowa, harmonia* itp., oraz zwroty: *to brzmi przekonująco, to daje zgrzyt* itp.

Zalecenia dla nauczyciela:

Warto pamiętać, pracując ze słuchowcami, że lubią dialog i rozmowy, unikają długich opisów, powtarzają głośno to co napisali, dobrze pamiętają imiona, zapominają twarze, głośno myślą, chętnie słuchają innych, choć ze zniecierpliwieniem, lubią bowiem wtrącić coś od siebie. Słuchowcy chętnie wysłuchają wykładu i zaprezentują coś na forum, lubią bowiem długie wypowiedzi własne.

Kinestetycy, tzw. czuciowcy, lubią uczyć się poprzez wykonywanie i bezpośrednio zaangażowanie, lubią czuć emocje, ruch, zapachy, smaki i słowa. dla uczuciowców czytanie nie jest ulubionym zajęciem. Mają też kłopoty z ortografią. Charakteryzuje ich nadmierna gestykulacja i duża ruchliwość całego ciała. Lubią trzymać coś w rękach podczas rozmowy, np. mną obrus przy stole, bawią się długopisem. Trzeba jednak pamiętać, że takie właśnie czynności pomagają kin estetykom skupić się na wykonywanym zajęciu. Mają silny głos i co najważniejsze: najlepiej zapamiętują to, czego doświadczą. Na słowa reagują spontanicznie. Lubią być w bliskim kontakcie fizycznym z rozmówcą poprzez np. przytulenie na powitanie, podanie ręki, poklepanie po ramieniu itp. Mają bardzo wyczulony zmysł dotyku, smaku i węchu. Słowa najczęściej wypowiedziane przez kin estetyków są związane kontaktem, emocjami, smakami i zapachami, np.: *czuję tę sprawę, wejść w kontakt, śmierdząca robota, to ma dobry smak, poszło mi gładko* itp.

Zalecenia dla nauczyciela:

Niezwykle ważne jest to, by nie szufladkować uczniów, biorąc jako wytyczne powyższe kryterium, ponieważ dość często zdarza się, że dana osoba preferuje dwa a nawet trzy z wymienionych stylów uczenia się. Na każdym przedmiocie uczeń może wtedy wykorzystywać inny styl.

Charakterystyki typów przyswajania wiedzy zacytowane za M. Taraszkiewicz

Jak się uczę?

W tabeli wymieniono sposoby uczenia się. Do każdego z nich dopisz:

- 1 – gdy dzięki temu sposobowi zapamiętujesz niewiele;
- 2 – gdy dzięki temu sposobowi zapamiętujesz tylko część materiału;
- 3 - gdy dzięki temu sposobowi zapamiętujesz najwięcej.

Lp.	Sposoby uczenia się	Poziom zapamiętywania
1.	Do tekstu przygotowuję zawsze tabelę	
2.	Nauczyciel robi wykład na dany temat	
3.	Na lekcję biologii przygotowuję zielnik	
4.	Na lekcji historii nauczyciel pokazuje nam film	
5.	W klasie któryś z uczniów czyta głośno tekst z książki	
6.	Oglądam ilustracje w książce	
7.	Do każdego materiału robię sobie rysunek	
8.	Słucham kasy do nauki języka obcego	
9.	Nauczyciel geografii pokazuje nam przeźrocza	
10.	Nauczyciel wyjaśnia jak wybierany jest parlament w Polsce	
11.	Zapisuję sobie słówka na kartce	
12.	W muzeum oglądam wystawę	
13.	Czytam rozdział w podręczniku	
14.	Uczennica przedstawia wyniki pracy grupowej	
15.	Przeprowadzam na lekcji chemii proste	

	doświadczenie	
16.	Słucham w radiu reportażu na aktualny temat	
17.	Oglądam album na jakiś temat	
18.	Wypisuję z tekstu najważniejsze słowa	

Diagnoza

Wpisane do tabeli punkty zliczamy według wytycznych zawartych w tabeli diagnostycznej:

Sposób liczenia punktów (<i>należy zsumować liczbę punktów z poszczególnych pozycji w tabeli</i>)	Liczba uzyskanych punktów	Preferowany styl uczenia się
2) + 5) + 8) + 10) + 14) + 16)		słuchowiec
4) + 6) + 9) + 12) + 13) + 17)		wzrokowiec
1) + 3) + 7) + 11) + 15) + 18)		kinestetyk

Sposoby motywowania uczniów

1. Stwórz luźną, nieformalną atmosferę podczas lekcji, demonstruj poczucie humoru, żartuj: spraw, aby nauka w zabawie stała się przyjemnością.
2. Szanuj odmienne zdanie uczniów i zachęcaj ich do samodzielnego, krytycznego, twórczego myślenia.
3. Staraj się być lubianym nauczycielem.
4. Reaguj na potrzeby uczniów, np. kiedy mówią Ci, że czegoś nie rozumieją lub gdy demonstrują objawy zmęczenia, zniechęcenia lub znudzenia.
9. Próbuj zaciekawiać uczniów i rozwijać ich zainteresowania; motywy poznawcze (pragnienie wiedzy i rozumienia) dają znacznie lepsze i trwalsze efekty niż czysto egocentryczne (rywalizacja, pokazanie swojej wyższości) i zewnętrzne (nauka dla stopnia i sprawienia przyjemności innym osobom).
10. Oczekuj od uczniów tego, co w nich najlepsze i mów im o tym.
11. Dostosuj wymagania do górnej granicy możliwości uczniów: niech mają poczucie osiągalności celu, ale przy dużym wysiłku; tylko wtedy bowiem nauka może być dla nich w pełni satysfakcjonującym wyzwaniem.
5. Stosuj pomoce audiowizualne.
6. Dostosowuj metody nauczania do stylów uczenia się uczniów.

7. Dbaj, aby poziom motywacji uczniów nie był zbyt niski (wtedy nic nie robią), ani za wysoki (wtedy dochodzi do dezorganizacji myślenia i działania, zwłaszcza w sytuacjach trudnych).
8. Obniżaj w grupie uczniów poziom napięcia i lęku; im wyższy lęk, tym mniejsza sprawność intelektualna.
12. Przypominaj uczniom, że niepowodzenia i błędy to normalny etap na drodze do doskonalenia się.
13. Ucz wyciągania konstruktywnych wniosków z porażek.
14. Zachęcaj do odnoszenia sukcesów.
15. Omawiaj konkretne korzyści, jakie można odnieść z każdej lekcji.
16. Chwal uczniów często; także za najdrobniejsze osiągnięcia.
17. Nagradzaj współpracę.
18. Przyznawaj się do błędów, okazuj, że jesteś omylny, ponieważ to zwiększa sympatię uczniów do Ciebie i modeluje zachowanie uczniów (stanowi wzór do naśladowania).
19. Utrzymuj własną motywację do pracy na wysokim poziomie: bądź entuzjastyczny.
20. Kontroluj własny poziom stresu.